ការវិវត្តថ្មីៗក្នុងកិច្ចដំណើរការកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ នៅកម្ពុជា[1]

ផែនការអនុវត្តរយៈពេល៣ឆ្នាំដំបូង (ផអ៣) នៃកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល បានកំណត់ថា ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក និងខណ្ឌ ជាថ្នាក់រដ្ឋបាលដ៏សំខាន់សម្រាប់ជួយលើកកម្ពស់ការផ្ដល់សេវា ការសហការ និងការគាំទ្រដល់ថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់។ សេចក្ដីនេះ ជាការរំពឹងទុកមួយយ៉ាងធំចំពោះថ្នាក់រដ្ឋបាល ក្នុងខណៈដែលមុនការបោះឆ្នោតបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ នាឆ្នាំ២០០៩ គឺគ្រាន់តែដើរតួនាទីជា ការិយាល័យរដ្ឋបាលមួយរបស់ថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត ប៉ុណ្ណោះ។ ដើម្បីសម្រេចបានតាមការរំពឹងទុកនេះ ផអ៣ បានផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការរៀបចំបង្កើត និងការអភិវឌ្ឍនូវរដ្ឋបាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។ ដើម្បីជាជំនួយស្មារតីដល់ការស្វែងយល់ពីកំណែទម្រង់ដ៏សំខាន់នេះ ក្នុងអត្ថបទមានការពិភាក្សាត្រួសៗលើទិដ្ឋភាពគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលបានដាក់ចេញសម្រាប់ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងបង្ហាញពីសកម្មភាពដែលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ បានអនុវត្ត បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ក្នុងឆ្នាំ២០០៩។

១. គោលនយោបាយសំខាន់ៗសម្រាប់ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

ក្រោមក្របខ័ណ្ឌនៃ ផអ៣ ប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវបានបែងចែកជា ២ប្រភេទគឺ ១) ប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច និងរដ្ឋបាលខេត្ត ដែលមានតួនាទីសំខាន់តំណាងឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ ក្នុងការសម្របសម្រួល ការគាំទ្រ និងការត្រួតពិនិត្យនីត្យានុកូលភាព និង ២) ប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច និងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន មានជាអាទិ៍ រាជធានី ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ព្រមទាំងឃុំ/សង្កាត់ ដែលមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការបង្កើត ជម្រុញ និងធានាចីរភាពនៃការផ្ដល់សេវា និងអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន។ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវមានក្រុមប្រឹក្សាមួយដែលជ្រើសតាំងឡើងតាមការបោះឆ្នោតអសាកល និងគណៈអភិបាលមួយដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានតែងតាំងឡើង[២]។ គណៈអភិបាលត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះរាជរដ្ឋាភិបាលផង និងក្រុមប្រឹក្សាផង[៣]។ នៅទីជនបទ ក្រុមប្រឹក្សាស្រុកត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ ហើយនៅទីប្រជុំជន ក្រុមប្រឹក្សាក្រុងត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះសង្កាត់ផង និងត្រូវត្រួតពិនិត្យ និងធ្វើប្រតិភូកម្មការងារនិងធនធានទៅឱ្យសង្កាត់ផង[៤]។

ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ចាំបាច់ត្រូវរៀបចំបង្កើតឱ្យមានគណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់ចំនួន ៣ គឺគណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស គណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់កិច្ចការស្ត្រីនិងកុមារ និងគណៈកម្មាធិការលទ្ធកម្ម[៥]។ ជាទូទៅគណៈកម្មាធិការទាំងនេះ មានអភិបាលស្រុកជាប្រធាន និងមាននាយករដ្ឋបាល សមាជិកក្រុមប្រឹក្សា មន្ត្រីជំនាញ និងមេឃុំ និងចៅសង្កាត់មួយចំនួនជាសមាជិក។ គណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្ដល់យោបល់ដល់ក្រុមប្រឹក្សាអំពីផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងថវិការបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ការសម្របសម្រួលការងារបច្ចេកទេសជាមួយការិយាល័យជំនាញ (RGC 2009b; MoI 2010b) កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការសម្របសម្រួលជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត និងការចាត់វិធានការផ្សេងៗ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអនុវត្តមុខងារ និងធនធានរបស់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំខាងមុខ ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដោយរួមសហការជាមួយថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ រំពឹងថានឹងក្លាយទៅជាថ្នាក់រដ្ឋបាលដ៏សកម្ម និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ក្នុងការងារផ្ដល់សេវាសាធារណៈចាំបាច់នានានៅមូលដ្ឋាន។ ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅនេះ ផអ៣ ក្នុងជំហានដំបូង បានផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដោយមាន គណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (គជអប) ជួយដឹកនាំ និងដោយមានការចូលរួមពីក្រសួង ស្ថាប័នសំខាន់ៗ ដូចជា ក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រសួងផែនការ រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានមុខងារសាធារណៈ និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត។ ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ផ្ដោតជាសំខាន់ទាំងលើការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការរៀបចំ ការបង្កើត និងការពង្រឹងប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ចនិងគណនេយ្យភាព ប្រព័ន្ធផែនការ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងកិច្ចការរដ្ឋបាល ប្រព័ន្ធតាមដានត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ និងរាយការណ៍ ដែលទាំងអស់

---

១ អត្ថបទនេះតាក់តែងឡើងដោយលោក ប៉ក់ គឹមជឿន លោកស្រី ធន់ វិមាលា និង លោក គ្រុយ វីរៈ ជាអ្នកស្រាវជ្រាវនៅ CDRI ។

២ មាត្រា ១៤ និង ១៤១ នៃច្បាប់អង្គការ

៣ មាត្រា ១៥៤ នៃច្បាប់អង្គការ

៤ មាត្រា ១០៦-១១៣ នៃច្បាប់អង្គការ

៥ មាត្រា ១៤៤ នៃច្បាប់អង្គការ

នេះ សុទ្ធតែជាសមាសធាតុសំខាន់ៗសម្រាប់ជម្រុញឱ្យថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានសមត្ថភាពប្រសើរជាងមុន ក្នុងការងារអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន និងផ្ដល់ការគាំទ្រដល់ថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព (NCDD 2010d; 2010e)។

ជាទិសដៅផ្នែកគោលនយោបាយ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវមានមុខងារជាកាតព្វកិច្ច និងមុខងារជាជម្រើស ហើយមុខងារទាំងនេះ ត្រូវមានក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងកម្មវិធីវិនិយោគរបស់ខ្លួន។ ដើម្បីអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងកម្មវិធីវិនិយោគទាំងនេះ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ នឹងត្រូវទទួលបាននូវថវិកាផ្ទេរពីថ្នាក់ជាតិ និងថវិកាប្រមូលបានពីមូលដ្ឋានផ្ទាល់របស់ខ្លួន (NCDD 2010e)។ ប៉ុន្តែ ដូចមានបង្ហាញលម្អិតនៅផ្នែកខាងក្រោយទាំងអស់នេះ កំពុងស្ថិតនៅជាផែនការ ដែលតម្រូវឱ្យមានការគិតគូរ និងខិតខំអនុវត្តជាដំណាក់កាលៗ ទើបអាចសម្រេចបាន។

ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក៏ត្រូវរៀបចំឱ្យមានផែនការអភិវឌ្ឍន៍៥ឆ្នាំ និងកម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិល ដើម្បីបង្ហាញពីចក្ខុវិស័យ និងយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍរយៈពេលវែង រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលខ្លី និងការកំណត់អាទិភាពសម្រាប់កិច្ចការអភិវឌ្ឍនៅតាមមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន។ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងកម្មវិធីវិនិយោគរបស់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ គឺជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ ដើម្បីទទួលបានធនធាន ពោលគឺ ត្រូវមានផែនការ ទើបមានថវិកា (RGC 2009c; NCDD 2010b)។ វិធានលម្អិតទាក់ទងនឹងការងារថវិកាមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ស្ដីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រមទាំងបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត[៦]។

២. សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ដែលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌបានអនុវត្តកន្លងមក

យោងតាមគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងយោងតាមស្ថានភាពទន់ខ្សោយរបស់ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ នៅមុនការបោះឆ្នោតបង្កើតក្រុមប្រឹក្សានាខែឧសភា ២០០៩ នោះ គេឃើញថាការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់ថ្នាក់នេះ ត្រូវការកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង និងចំណាយធនធានជាច្រើន។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្ដី ក៏មិនគួរភ្លេចដែរថា ក្នុងពេលកន្លងមក ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌមួយចំនួន ធ្លាប់បានទទួលការគាំទ្រ និងចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ និងគម្រោងកសាងសមត្ថភាពផ្សេងៗ សំដៅពង្រឹងតួនាទីក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដើម្បីចូលរួមក្នុងការងារអភិវឌ្ឍន៍ និងឆ្លើយតបចំពោះតម្រូវការរបស់ឃុំ/សង្កាត់ និងប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋាន។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាគម្រោង ៣សំខាន់ៗដែលធ្លាប់បានអនុវត្តលើទិដ្ឋភាពផ្សេងៗគ្នានៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក និងខណ្ឌមួយចំនួន ក្នុងពេលកន្លងមក[៧]។

៦ យោងតាមបទសម្ភាសន៍ថ្ងៃទី១៨ ឧសភា ២០១១ ជាមួយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ នៃលេខាធិការដ្ឋានរបស់ គជអប។

៧ ក្រៅពីគម្រោងទាំង ៣ នេះ គម្រោងផ្សេងទៀតក៏បានចូលរួមចំណែកដល់ការកសាងសមត្ថភាពរបស់ថ្នាក់ស្រុកដែរ ដូចជា គម្រោង Inter-Communal Cooperation (ICC) និង គម្រោង Cambodian Criminal Justice Assistance Project (CCJAPIII) ជាដើម។

កម្មវិធីសាកល្បងពង្រឹងតួនាទីថ្នាក់ស្រុក

កម្មវិធីនេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ដោយមានការគាំទ្រពី គម្រោងគាំទ្រការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យតាមរយៈវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ (PSDD) និង គម្រោងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងជីវភាពរស់នៅ (NRMLP) គាំទ្រដោយរដ្ឋាភិបាលដាណឺម៉ាក ដែលសំដៅចូលរួមចំណែកពង្រឹងរចនាសម្ព័ន្ធ តួនាទី ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពមន្ត្រីថ្នាក់ស្រុក និងជម្រុញឱ្យមានការផ្ទេរជាបណ្ដើរៗទៅឱ្យថ្នាក់ស្រុកនូវ តួនាទី និងសិទ្ធិអំណាចក្នុងការប្រើប្រាស់ និងគ្រប់គ្រងថវិកា (NCDD 2007; NCDD 2009; Mekong Think Tank 2010)។ គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១០ កម្មវិធីនេះមាន ១០៦ស្រុកចូលរួម ដោយស្រុកនីមួយៗទទួលបានថវិកាពី ២-៣ម៉ឺនដុល្លារអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំ សម្រាប់ការរៀបចំ និងអនុវត្តគម្រោង ដែលមានលក្ខណៈអន្តរឃុំនៅក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួន។ ចាប់តាំងពីពេលបង្កើតកម្មវិធីនេះមក ជាសរុបមាន ២៣៣៩គម្រោង មានតម្លៃ ១០,៣លានដុល្លារ ដែលត្រូវបានរៀបចំ និងអនុវត្តក្នុងវិស័យកសិកម្ម ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ ធារាសាស្ត្រ ការការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ។ នៅតាមស្រុកគោលដៅទាំងនេះ គេបានរៀបចំឱ្យមានមន្ត្រីបង្គោលសម្រាប់ធ្វើការត្រួតពិនិត្យ តាមដាន វាយតម្លៃ និងប្រមូលទិន្នន័យ ទាក់ទងនឹងការរីកចម្រើន និងបញ្ហាប្រឈមនានាដែលកើតមានឡើង (MoI 2010a)។

តាមរយៈគណៈកម្មាធិការអភិវឌ្ឍន៍ស្រុក (គអស) កម្មវិធីនេះ បានបង្រៀនឱ្យថ្នាក់ស្រុកចេះសហការជាមួយឃុំ សង្កាត់ក្នុងការជ្រើសរើស ធ្វើផែនការ និងអនុវត្តគម្រោងអន្តរឃុំ និងបានជម្រុញឱ្យមានការចូលរួមពីមន្ត្រីជំនាញ សំដៅពង្រឹងគណនេយ្យភាព និងការសហការតាមខ្សែទទឹងនៅថ្នាក់ស្រុក។ សរុបមក កម្មវិធីនេះជាបទពិសោធន៍ដ៏ល្អមួយសម្រាប់ឱ្យថ្នាក់ស្រុក ត្រៀមខ្លួនក្នុងការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងគ្រប់គ្រងថវិកាផ្ទាល់ ដែលពួកគេរំពឹងថា នឹងទទួលបានក្នុងពេលឆាប់ៗខាងមុខ[៨]។

គម្រោងកែលម្អរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននៅកម្ពុជា
(ហៅកាត់ថា PILAC)

PILAC ជាគម្រោងមួយដែលក្រសួងមហាផ្ទៃបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ២០០៧ ដោយមានការគាំទ្រពីទីភ្នាក់ងារជំនួយរបស់ប្រទេសជប៉ុន ដើម្បីជួយទ្រទ្រង់ដល់ការកសាងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ជាពិសេសថ្នាក់ស្រុក និងខេត្ត ខាងផ្នែកគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ។ គម្រោងនេះមានគោលដៅរយៈពេលវែង បង្កើតជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពមួយនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយយោងតាមស្មារតីនៃច្បាប់រៀបចំអង្គការ។ ដើម្បីសម្រេចនូវគោលដៅទាំងនេះ គម្រោងបានជួយបណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូបង្គោល

៨ យោងតាមបទសម្ភាសន៍នៅថ្ងៃទី១៨ ឧសភា២០១១ ជាមួយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៃលេខាធិការដ្ឋានរបស់ គជអប។

ថ្នាក់ជាតិ ដែលបានធ្វើការបណ្តុះបណ្តាល និងចែករំលែកបន្តដល់មន្ត្រីថ្នាក់ក្រោមជាតិ តាមរយៈសិក្ខាសាលាមួយចំនួន។ គម្រោងក៏បានរៀបចំឱ្យមានការសិក្សាផ្សេងៗ សំដៅចងក្រងឯកសារ អំពីស្ថានភាព និងបញ្ហាប្រឈមដែលកើតមានឡើងជាក់ស្តែងទាក់ទងនឹង ការកសាងសមត្ថភាពនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (MoI 2008a; MoI 2008b)។ ឯកសារ និងធនធានមនុស្សទាំងនេះ នឹងជួយជាទុនសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ស្រុក ក្នុងការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន និងការគាំទ្រដល់រដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់របស់ខ្លួន។

គម្រោងការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ

គម្រោងនេះ ចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ២០០៥ នៅក្រុងគោលដៅចំនួន២ គឺក្រុងបាត់ដំបង និងក្រុងសៀមរាប ដោយមានការគាំទ្រពីមូលនិធិខុនរ៉ាតអាដេណូអ៊ែរ និងសហគមន៍អឺរ៉ុប ដើម្បីសាកល្បងធ្វើឱ្យថ្នាក់ក្រុងមានតួនាទីសកម្មជាងមុន ក្នុងការផ្តល់សេវាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដល់ប្រជាជន តាមរយៈការបង្កើតការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ។ ផ្អែកលើបទពិសោធន៍ និងលទ្ធផលវិជ្ជមាននៃការអនុវត្តគម្រោងសាកល្បងនេះ ធនាគារពិភពលោកបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈគម្រោងពង្រឹងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន (DFGG) ដើម្បីពង្រីកសកម្មភាពបង្កើតការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ នៅតាមក្រុង ស្រុកគោលដៅមួយចំនួនផ្សេងទៀត។ មកទល់បច្ចុប្បន្ន គម្រោងនេះបានពង្រីកដល់ក្រុងចំនួន ៦ គឺមាន ក្រុងតាខ្មៅ ក្រុងព្រះសីហនុ ក្រុងប៉ោយប៉ែត ក្រុងស្ទឹងសែន ក្រុងសួង ក្រុងក្រចេះ និងដល់ស្រុក ១ គឺ ស្រុកពាមរ (NCDD 2010a)។

តាមរយៈគម្រោងខាងលើ ក្រុង និងស្រុកគោលដៅ បានបង្កើតជាក្របខ័ណ្ឌអនុវត្តគោលនយោបាយមួយ ដែលក្នុងនោះមុខងារផ្តល់សេវាត្រូវបានផ្ទេរពីក្រសួងស្ថាប័នជំនាញចំនួន ៦ វិស័យទៅឱ្យក្រុង និងស្រុកគោលដៅ (RGC 2001)។ គម្រោងក៏បានជួយឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់មន្ត្រីមូលដ្ឋាន ពីអ្នកគ្រប់គ្រង មកជាអ្នកផ្តល់សេវាបម្រើប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋវិញ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នា ប្រជាពលរដ្ឋក៏បានយល់ដឹង និងមានទំនុកចិត្តជាងមុនអំពីបែបបទក្នុងការស្វែងរក និងទទួលបានសេវាពីរដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋាន។ លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍បានពីគម្រោងអាចក្លាយជាមេរៀនដ៏ប្រសើរសម្រាប់ការរៀបចំគោលនយោបាយផ្ទេរមុខងារ និងវិសហមជ្ឈការតាមវិស័យ (NCDD 2010a; Thon *et al.* 2011)។

៣. របកគំហើញស្តីពីសកម្មភាពចាប់តាំងពីមានក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

ផ្អែកលើលទ្ធផលនៃការចុះសាកសួរក្នុង ៤ស្រុក សកម្មភាពការងារដែលសម្រេចបាន ចាប់តាំងពីមានការបោះឆ្នោតជាអសាកលនៅខែឧសភា ២០០៩ ដើម្បីបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានដូចតទៅ៖

សកម្មភាពកសាង និងដំណើរការស្ថាប័ន

តាមការពិនិត្យជាទូទៅ ចាប់តាំងពីការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០០៩ មក ក្រុមប្រឹក្សាស្រុក មានសកម្មភាពតិចតួចណាស់ក្រៅពីការប្រជុំប្រចាំខែ និងការទទួលរបាយការណ៍ពីគណៈអភិបាល។ រឿងនេះ បង្កឡើងមួយផ្នែកដោយសាររដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ នៅមិនទាន់មានផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងថវិកាសមស្របនៅឡើយ។ នៅពេលមានផែនការអភិវឌ្ឍន៍និងថវិកា ក្រុមប្រឹក្សានឹងមានសកម្មភាពជាច្រើនត្រូវបំពេញ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ភាពសកម្មរបស់ក្រុមប្រឹក្សា ក៏អាស្រ័យទៅលើបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាផងដែរ។ បច្ចុប្បន្ន ភាគច្រើននៃសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ (លើសពី ៦៥% ក្នុងស្រុកទាំង៤ ដែលបានចុះសិក្សា) ស្ថិតក្នុងអាយុកាលចូលនិវត្តន៍។ ភាពចាស់ទុំរបស់ពួកគាត់ ជាគុណប្រយោជន៍ដ៏សំខាន់មួយ ព្រោះគាត់អាចនាំយកបទពិសោធន៍ការងារដ៏សម្បូរបែបរបស់ខ្លួន ទៅបម្រើការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សា ប៉ុន្តែក៏មានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាមួយចំនួនដែលអសកម្ម ឬមិនសូវស្វាហាប់ក្នុងការបំពេញការងារដែរ។

ចំណែកឥទ្ធិពលរបស់ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាវិញ មួយផ្នែកអាស្រ័យលើមុខតំណែងពីអតីតកាល និងការជ្រើសតាំងបេក្ខភាពរបស់គាត់ក្នុងការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០០៩។ ក្នុងស្រុកបីដែលបានចុះសាកសួរ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាអតីតអភិបាលស្រុក ក្នុងស្រុកនោះផ្ទាល់ ឬមកពីស្រុកផ្សេង ហើយបេក្ខភាពរបស់គាត់ត្រូវបានផ្តួចផ្តើមឡើងដោយគណបក្សថ្នាក់ខេត្ត (សំដៅលើគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា)។ ក្នុងករណីនេះ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាហាក់មានឥទ្ធិពល និងទទួលបានការគោរពច្រើននៅក្នុងរដ្ឋបាលស្រុករបស់ខ្លួន។ នៅស្រុកមួយទៀត ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាអតីតបុគ្គលិកចាស់ទុំក្នុងស្រុក រីឯបេក្ខភាពរបស់គាត់ត្រូវបានផ្តួចផ្តើមដោយសាខាបក្សស្រុក និងក្រោយមកមានការយល់ព្រមពីគណបក្សថ្នាក់ខេត្ត។ នៅក្នុងករណីនេះ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាហាក់មិនសូវមានឥទ្ធិពលទេ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងអភិបាលស្រុក។

ចំពោះគណបក្សនយោបាយ (ជាពិសេសគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា) ភាពចាស់ទុំ និងភាពស្មោះត្រង់ គឺជាលក្ខខណ្ឌចម្បងក្នុងការតែងតាំងបេក្ខភាពសម្រាប់ធ្វើជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដោយសារហេតុផលពីរ៖ ទី១ ភាពចាស់ទុំ មានន័យថាមានបទពិសោធន៍ការងារច្រើន អាចជួយដល់ការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សា និង ទី២ ការគាំទ្រដល់បេក្ខជនដែលមានភាពចាស់ទុំ និងស្មោះត្រង់ចំពោះបក្ស គឺជាការផ្តល់រង្វាន់មួយ។ ចំពោះចំណុចនេះ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានការដឹងគុណយ៉ាងខ្លាំង។ គណបក្សផ្សេងៗទៀត ក៏មានការគិតគូរស្រដៀងគ្នាដែរ។ ក្នុងការសិក្សាបន្តទៀត គេគួរពិនិត្យលើកត្តាគណបក្សនយោបាយនេះក្នុងការកំណត់ពីបេក្ខភាព និងភាពសកម្មរបស់ក្រុមប្រឹក្សា ហើយនិងទំនាក់ទំនងរបស់ក្រុមប្រឹក្សា ជាមួយគណៈអភិបាលនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ទោះបីមានក្រុមប្រឹក្សាក៏ដោយ ក៏ក្នុងអំឡុង ២ឆ្នាំកន្លងមកនេះ គណៈអភិបាល និងអភិបាលនៅតែមានសកម្មភាព និងឥទ្ធិពលច្រើនក្នុងការងារជាក់ស្តែង។ នាបច្ចុប្បន្ន គេឃើញមានមន្ត្រីវ័យក្មេងជាច្រើនត្រូវបានតែងតាំងជាអភិបាល ឬជាអភិបាលរង។

ឧទាហរណ៍ ក្នុងខេត្តមួយនោះ អភិបាលស្រុកប្រមាណ ៨០% ត្រូវបានជំនួសដោយមន្ត្រីដែលមានអាយុតិចជាង ៤០ឆ្នាំ និងបានបញ្ចប់ការសិក្សាពីសាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល។ នៅអាណត្តិក្រោយនេះ គេរំពឹងថាអភិបាលស្រុកដែលបានបម្រើការ ១០-១៥ឆ្នាំមកហើយនោះ នឹងដល់អាយុចូលនិវត្តន៍ ហើយត្រូវជំនួសដោយមន្ត្រីជំនាន់ក្រោយ[៩]។

ក្រុមប្រឹក្សាស្រុកបានបង្កើតគណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់ស្ត្រីនិងកុមារ (MoI 2009) និងគណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស (RGC 2009b) រួចហើយ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានបង្កើតគណៈកម្មាធិការលទ្ធកម្មទេ ដោយសារមិនទាន់ទទួលបានការណែនាំលម្អិតស្តីពីការរៀបចំបង្កើតគណៈកម្មាធិការនេះ។ ការប្រកាន់និន្នាការគណបក្សនយោបាយ មិនត្រូវបានពិនិត្យឃើញទេក្នុងការរៀបចំគណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់នានា ប៉ុន្តែចំណុចនេះគួរធ្វើការសិក្សាបន្ថែមក្នុងក្រុង ស្រុក ផ្សេងៗទៀត។

ចំណែកខាងរដ្ឋបាលស្រុកវិញ គេក៏ឃើញមានការផ្លាស់ប្តូរមន្ត្រីពីមន្ទីរស្រុកទៅជានាយករដ្ឋបាលស្រុកចំនួនមួយរូប និងនាយករងចំនួនពីររូប។ ក្នុងនោះក៏មានការបង្កើតនូវការិយាល័យចំណុះចំនួន៣ គឺមាន ការិយាល័យរដ្ឋបាលនិងហិរញ្ញវត្ថុ ការិយាល័យផែនការនិងគាំទ្រឃុំ/សង្កាត់ និងការិយាល័យអន្តរវិស័យ។ ក្រោមក្របខ័ណ្ឌនៃ ជអ៣ មានការជ្រើសរើស និងតែងតាំងទីប្រឹក្សាថ្នាក់ស្រុក ដើម្បីជួយគាំទ្រលើការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព និងសម្របសម្រួលសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍នានា ហើយក៏ប្រហែលជាអាចមានការគិតគូររៀបចំឱ្យមាន មន្ត្រីជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេសនៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ផងដែរ[១០]។

បញ្ហាប្រឈមសម្រាប់រដ្ឋបាលស្រុកនាបច្ចុប្បន្ន គឺកង្វះសមត្ថភាពរបស់បុគ្គលិក និងកង្វះការសហការពីការិយាល័យជំនាញ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេល ៥ឆ្នាំ និងកម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិល ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវពឹងលើជំនួយពីមន្ត្រីសម្របសម្រួលថ្នាក់ស្រុក រួមជាមួយនឹងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាមួយចំនួនដែលមានបទពិសោធន៍លើការងារនេះ ដើម្បីជួយបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ដែលមិនសូវមានបទពិសោធន៍លើការងាររៀបចំផែនការ។ ចំណែកឯមន្ត្រីនៃការិយាល័យជំនាញមួយចំនួនងណោះវិញ គឺនៅតែបំពេញការងារតាមការបង្គាប់នៃខ្សែបណ្តោយ។

ភាពអសកម្ម និងកង្វះការសហការរបស់ការិយាល័យជំនាញបណ្តាលមកពីបៀវត្សរ៍តិចតួច និងបញ្ហាពុំទាន់មានការផ្ទេរមុខងារតាមវិស័យ និងធនធានតាមវិស័យឱ្យបានច្បាស់លាស់។ សំខាន់ជាងនេះទៀត ការចូលរួមរបស់ការិយាល័យខ្សែបណ្តោយមិនមែនទាមទារត្រឹមតែការផ្លាស់ប្តូររបៀបរបបធ្វើការនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវមានគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិមួយច្បាស់លាស់សម្រាប់ការផ្ទេរមុខងារ និងធនធាន។

ការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងរៀបចំថវិកា

ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំកន្លងមក រដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងសេចក្តីណែនាំបច្ចេកទេសនានាទាក់ទងនឹងដំណើរការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រមទាំងបានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលមួយចំនួន ទាក់ទងនឹងការងារនេះ (NCDD 2011)។ គិតត្រឹមចុងខែឧសភា ២០១១ ស្រុកដែលយើងចុះទៅសាកសួរ ទើបតែបានបញ្ចប់ការងារកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍៥ឆ្នាំ និងកម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិល ដែលជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនៅតាមកន្លែងនីមួយៗ។ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងកម្មវិធីវិនិយោគនេះ នឹងត្រូវដាក់ឲ្យអនុវត្តយ៉ាងពេញលេញនៅពេលដែលស្រុកទទួលបាននូវមូលនិធិក្រុង ស្រុក ដែលគេរំពឹងថានឹងមានបង្កើតឡើងនាពេលឆាប់ៗ[១១]។

ជាសង្ខេប ផែនការអភិវឌ្ឍន៍៥ឆ្នាំ ផ្តល់ជាទិសដៅសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ធ្វើការអភិវឌ្ឍក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ រីឯកម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិល បង្ហាញពីសកម្មភាព និងគម្រោងជាក់ស្តែងដែលត្រូវធ្វើជារៀងរាល់ឆ្នាំ (RGC 2009c)។ ក្នុងការកសាងផែនការទាំងនេះ ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបង្កើតក្រុមការងារមួយដែលរួមមានអភិបាលស្រុក ក្រុង អភិបាលរង នាយករដ្ឋបាល និងប្រធានការិយាល័យផែនការនិងគាំទ្រឃុំ/សង្កាត់ ប្រធានឬតំណាងគណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់កិច្ចការស្ត្រី និងកុមារ ប្រធានការិយាល័យជំនាញពាក់ព័ន្ធ និងមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត។ នៅពេលកសាងរួច ក្រុមការងារត្រូវដាក់សេចក្តីព្រាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជូនទៅគណៈអភិបាល និងគណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស ដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ មុននឹងដាក់ជូនក្រុមប្រឹក្សាធ្វើការពិភាក្សា និងអនុម័ត។ ផែនការអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សា ត្រូវផ្ញើទៅជូនអភិបាលខេត្តដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តល់អនុលោមភាព។ ផែនការដែលអនុម័តរួចរាល់ហើយ គឺក្លាយជាឯកសារផ្លូវការ ហើយអាចដាក់ឱ្យសាធារណជនត្រួតពិនិត្យបាន (MoI 2010c)។

ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ពឹងលើទិន្នន័យបានមកពី ១) ឃុំ/សង្កាត់ ២) ការិយាល័យជំនាញ ៣) អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និង ៤) វិស័យឯកជន។ ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវសង្ខេប ធ្វើសំយោគ និងកំណត់អាទិភាពនៃសកម្មភាពដែលបានលើកឡើងទាំងនេះ (NCDD 2010c)។ មន្ត្រីស្រុកបានលើកឡើងថា ពួកគាត់មានការងាយស្រួលក្នុងការប្រមូល និងធ្វើសំយោគលើសំណើរបស់ឃុំ/សង្កាត់ ព្រោះមានបទពិសោធន៍ធ្វើការងារជាច្រើនជាមួយឃុំ/សង្កាត់ ក្នុងពេលកន្លងមក។ ប៉ុន្តែការិយាល័យជំនាញ កំពុងជួបបញ្ហាប្រឈមក្នុងដំណើរការនេះ ព្រោះពុំសូវមានបទពិសោធន៍ក្នុងការកសាងផែនការ ដែលត្រូវយកមកបូកសរុបនៅថ្នាក់ស្រុក ដោយធ្លាប់តែកសាងផែនការក្នុងវិស័យរបស់ខ្លួនផ្ទាល់។

៩ កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអភិបាលស្រុក (ថ្ងៃទី៣ ឧសភា ២០១១)

១០ ibid

១១ នេះជាការរំពឹងទុករបស់អភិបាលស្រុក និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាដែលបានឆ្លើយសម្ភាសន៍។ បទសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗនៅថ្នាក់ជាតិ (ថ្ងៃទី១៨ មិថុនា ២០១១) បានបង្ហាញពីភាពមិនច្បាស់លាស់នៃកាលវេលាដែលមូលនិធិស្រុក ក្រុង ត្រូវបង្កើតឡើង និងផ្ទេរ។

មន្ត្រីស្រុក ដែលក្រុមស្រាវជ្រាវធ្លាប់ជួបសំណេះសំណាល បានប្រាប់ថា បទពិសោធន៍ជាមួយនឹងកម្មវិធីសាកល្បងពង្រឹងតួនាទីថ្នាក់ស្រុក បានជួយឱ្យពួកគេងាយស្រួលកំណត់អាទិភាពរបស់ឃុំ/សង្កាត់ (ឧទាហរណ៍ គម្រោងអន្តរឃុំ) ហើយបំប្លែងតម្រូវការទាំងនោះ ឱ្យមកជាអាទិភាពរបស់ស្រុក។ ទិន្នន័យស្ដីពីស្ថានភាពអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ដែលត្រូវបានចងក្រងឡើងសម្រាប់ការងាររបស់ឃុំ កន្លងមក មានប្រយោជន៍ខ្លាំងណាស់សម្រាប់ការវិភាគពីស្ថានភាពអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុក។ ប៉ុន្តែពួកគេជួបការលំបាកក្នុងការទទួលបានទិន្នន័យពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសហគ្រាសឯកជន ដែលជាអ្នកផ្ដល់សេវាយ៉ាងសំខាន់នៅតាមមូលដ្ឋានស្រុកនីមួយៗ។ គេសង្ឃឹមថា ការកសាងកម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិល នឹងមានការចូលរួមកាន់តែច្រើននៅឆ្នាំក្រោយពីសំណាក់តួអង្គមិនមែនរដ្ឋាភិបាលទាំងនេះ ។

៤. សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន

តាមការពិនិត្យឃើញជាទូទៅ កំណែទម្រង់នៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ នាបច្ចុប្បន្នកំពុងស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលដំបូង និងមានសកម្មភាពតិចតួចនៅឡើយ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលចង់ឱ្យថ្នាក់នេះមានសកម្មភាពខ្លាំងក្លាក្នុងការងារផ្ដល់សេវា និងអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព។ ប៉ុន្តែយើងមិនគួរភ្លេចទេថា លទ្ធផលសម្រេចបាន គឺជាផ្លែផ្កាគួរឱ្យមានមោទនភាព បន្ទាប់ពីមានការខិតខំប្រឹងប្រែង ការពិភាក្សាពិគ្រោះយោបល់ និងការចរចាជាច្រើនឆ្នាំ ទាំងនៅកម្រិតបច្ចេកទេស និងកម្រិតនយោបាយ។ ជាការពិតណាស់ ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវការពេលវេលាច្រើន ប៉ុន្តែក៏ពុំមែនចាប់ផ្ដើមពីចំណុចសូន្យនោះដែរ ព្រោះកន្លងមកពួកគេធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ និងធ្លាប់ទទួលបានការកសាងសមត្ថភាពពីគម្រោងសាកល្បងមួយចំនួនហើយ។ តាមរយៈគម្រោងទាំងនោះ ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ធ្លាប់បានរៀនសូត្រ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់ឃុំ សង្កាត់ និងបានរៀនអនុវត្ត និងគ្រប់គ្រងការងារអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានការចូលរួម និងការអនុលោមតាមវិធានដ៏ច្បាស់លាស់។ ម្យ៉ាងទៀត ទោះបីជាការងារបច្ចេកទេស និងការងារគ្រប់គ្រង មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ជម្រុញអភិបាលកិច្ចតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ និងការអភិវឌ្ឍនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គេមិនត្រូវភ្លេចពីសារៈសំខាន់នៃកត្តានយោបាយ គណបក្សនយោបាយ និងការចូលរួមពីដៃគូមិនមែនរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងការងារនេះដែរ។

ឯកសារយោង

Mekong Think Tank (2010), *Study of NCDD: Systems suitability for NRM in D&D implementation* (Phnom Penh: Mekong Think Tank)

Ministry of Interior (2009), *Prakas 4275 BRK on the Establishment and the Functioning of the Women's and Children's Consultative Committees at Capital, Provincial, Municipal, District and Khan Councils* (Phnom Penh: MoI)

Ministry of Interior (2010a), *National District Initiatives Project Report 2006-2010* (Phnom Penh: MoI)

Ministry of Interior (2010b), *Prakas no. 2417 on the preparation of the development plan and three year rolling plan of the capital, proivnces, municipalities, districts and khans* (Phnom Penh: MoI)

Ministry of Interior (2008a), *Situational Analysis 1 of Provincial/Municipal and Districts/Khans Administrations in Cambodia* (Phnom Penh: MoI)

Ministry of Interior (2008b), *Situational Analysis 2 of Provincial/Municipal and Districts/Khans Administrations in Cambodia* (Phnom Penh: MoI)

National Committee for Sub-national Democratic Development (2007), *Guideline for the Implementation of District Initiatives (DI)* (Phnom Penh: NCDD)

National Committee for Democratic Development (2010a), *Annual Progress Report for One Window Service Office and District Ombudsman (OWSO-DO)* (Phnom Penh: NCDD)

National Committee for Democratic Development (2010b), *National Capacity Development Framework for the 3-Year Implementation Plan (IP3)* (Phnom Penh: NCDD)

National Committee for Democratic Development (2010c), *Technical guideline on the preparation of the development plan and investment plan for municapalities, districts and khans* (Phnom Penh: NCDD)

National Committee for Democratic Development (2010d), *Outline of the First 3-Years Implementation Plan of the NP-SNDD* (Phnom Penh: NCDD)

National Committee for Democratic Development (2010e), *Implementation Plan First Three Years (2011-2013)* (Phnom Penh: NCDD)

National Committee for Democratic Development (2011), *A compilation of the key regulations and guidelines on the preparation of the development and investment program for the capital, provinces, municipalities, districts, and khan* (Phnom Penh: NCDD)

Royal Government of Cambodia (1994), *Law on General Status of Civil Servants of Cambodia* (Phnom Penh: RGC)

Royal Government of Cambodia (2001), *Council for Administrative Reform: Governance Action Plan* (Phnom Penh: RGC)

Royal Government of Cambodia (2008), *Law on Administrative Management of the Capital, Provinces, Municipalities, Districts and Khans* (Phnom Penh: RGC)

Royal Government of Cambodia (2009a), *Sub-decree 216 on Roles, Duties, and Working Relationship of the Provincial Council and Board of Governors, Municipal*

Council and Board of Governors and District Council and Board of Governors (Phnom Penh: RGC)

Royal Government of Cambodia (2009b), *Sub-decree no. 218 ank.bk on the Establishment, Organization and Functioning of the Technical Facilitation Committee of the Provincial, Municipal and District Council* (Phnom Penh: RGC)

Royal Government of Cambodia (2009c), *Sub-decree no. 219 ankr.bk on the development and 3 year rolling investment plan for the capital, provnices, municipalities, districts, and khans* (Phnom Penh: RGC)

Thon, Vimealea, Heng Seiha, Kruy Virak & Ly Tem (2011), "Assessment of One Window Service Office and District Ombudsman Pilot Project", *Annual Development Review 2010-11* (Phnom Penh: CDRI)

តពីទំព័រ ៥ ជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ ...

ក្រាហ្វិក ៣. ការប៉ាន់ស្មានពីការពង្រីកបណ្ដាញចែកចាយថាមពល

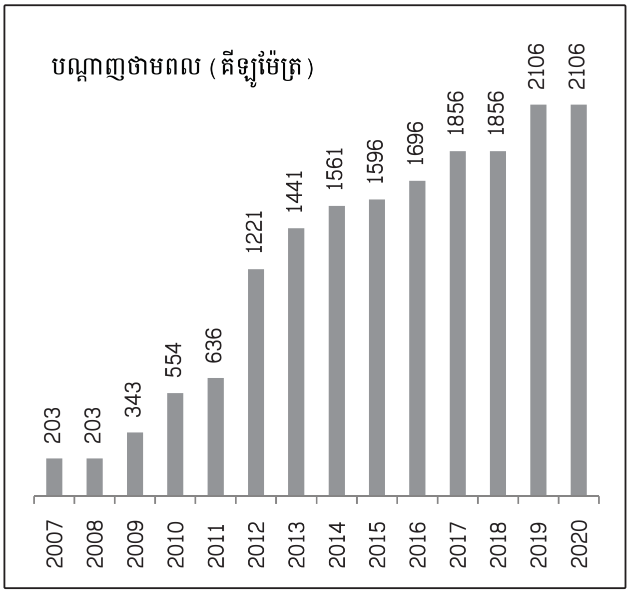

ប្រភព៖ បទបង្ហាញក្នុងសន្និសីទចក្ខុវិស័យឆ្នាំ២០១១

ការប្រមើលឃើញ និងអាទិភាព

សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា បានងើបឡើងវិញល្អគួរឲ្យកត់សម្គាល់ពីការប៉ះទង្គិចដោយវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសាកល។ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច មានសន្ទុះខ្លាំង និងរំពឹងថានៅថេរក្នុងរយៈពេលពីរបីឆ្នាំខាងមុខ។ ប៉ុន្ដែឥឡូវនេះ ត្រូវត្រៀមរៀបចំខ្លួនជាបន្ទាន់សម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង ដើម្បីកសាងសេដ្ឋកិច្ចលើគ្រឹះដ៏រឹងមាំ ធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងរៀបចំប្រទេសដើម្បីទទួលបានកំណើនខ្ពស់ ប្រកបដោយចីរភាព និងសមធម៌។ រាជរដ្ឋាភិបាលមានគោលគំនិតច្បាស់លាស់ពីបញ្ហាត្រូវប្រឈមមុខ និងមានឆន្ទៈចង់ដោះស្រាយ ចង់បំបាត់ឧបសគ្គ តាមការអនុវត្តគោលនយោបាយផ្ដោតចំគោលដៅ និងមានការសម្របសម្រួល។ កង្វះសមត្ថភាពស្ថាប័ន បានរារាំងគោលនយោបាយមិនឲ្យសម្រេចបានតាមគោលដៅកំណត់ទុក ហើយវាជាឧបសគ្គដែលគេបានគូសបញ្ជាក់ជាច្រើនលើកក្នុងសន្និសីទចក្ខុវិស័យប្រទេសកម្ពុជាឆ្នាំ២០១១។ ការយកចិត្តទុកដាក់របស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការរៀបចំច្បាប់ បទបញ្ញត្តិ និងបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយប្រកបដោយ គំនិតបែបថ្មី បានបើកចំហប្រទេសកម្ពុជា និងសម្រេចបានកំណើន និងវិបុលភាពកម្រិតខ្ពស់មិនធ្លាប់មានក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា។ ប៉ុន្ដែ ដើម្បីឲ្យកំណើននេះអាចបន្តទៅមុខ និងមានតម្លាភាព ស្ថាប័ននានាដែលបានកសាងឡើងលើគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អ ត្រូវអនុវត្តតាមគោលនយោបាយបានរៀបចំឡើង ដើម្បីជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចចម្រុះ ប្រកបដោយចីរភាព និងសមភាព។ ទោះបីតាមការបង្កើតបទបញ្ញត្តិគ្រប់គ្រងទីផ្សារឥណទាន ឬតាមការអនុវត្តកម្មវិធី TVET យ៉ាងសក្ដិសិទ្ធិក្ដី សមត្ថភាពស្ថាប័នសំខាន់ណាស់ក្នុងការធានាឲ្យមានការអនុវត្ត និងពង្រឹង គោលនយោបាយនានារបស់រដ្ឋាភិបាល និងការតាមដានលទ្ធផល។

ការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នរបស់កម្ពុជា ត្រូវមានការកសាងសមត្ថភាពក្នុងរយៈពេលវែង និងការសម្របសម្រួលរវាងរាជរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា ក្នុងទិសដៅដែលបានដាក់ចេញ។ ប៉ុន្ដែតាមធម្មតា ការងារនេះតែងជួបការលំបាក ដោយសារភាពមិនស៊ីគ្នារវាងការរំពឹងទុករបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងភាពជាក់ស្ដែងនៃសមត្ថភាពស្ថាប័ន។ ជាទូទៅ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍តែងរំពឹងចង់បានលទ្ធផលឆាប់រហ័ស ប៉ុន្ដែភាពទន់ខ្សោយជាប្រព័ន្ធជាក់ស្ដែងក្នុងស្ថាប័នកម្ពុជា ត្រូវការពេលវេលាយូរ ដើម្បីដោះស្រាយ។ សមត្ថភាពស្ថាប័ន មិនមែនត្រឹមតែជាបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកិច្ចនោះទេ ប៉ុន្ដែ មានទាក់ទងនឹងទិដ្ឋភាពនយោបាយ ព្រមទាំងវប្បធម៌សំខាន់ៗទៀតផង ហើយបញ្ហាទាំងនេះមិនអាចដោះស្រាយបានភ្លាមៗនោះទេ។ ដើម្បីឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពល្អ ការរំពឹងទុក និងភាពជាក់ស្ដែង ត្រូវតែសម្របសម្រួលឲ្យស៊ីគ្នា តាមរយៈអន្តរាគមន៍ខាងគោលនយោបាយដ៏សមស្រប។ រដ្ឋាភិបាលយល់ឃើញដោយប្រាកដនិយមថា ការកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ត្រូវប្រើពេលពី ៥-១០ឆ្នាំ ដើម្បីឈានដល់ស្តង់ដារស្ថាប័នសាកល ហើយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា គួរតែអនុវត្តការងារ ព្រមទាំងរៀបចំ និងសម្របសម្រួលគោលនយោបាយឆ្លើយតបឲ្យស៊ីគ្នានឹងក្របខ័ណ្ឌពេលវេលានេះ។

ឯកសារយោង

បទបង្ហាញនានាក្នុងសន្និសីទចក្ខុវិស័យ អាចរកបាននៅក្នុងគេហទំព័ររបស់វិទ្យាស្ថាន CDRI: www.cdri.org.kh។